МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Кафедра початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної

роботи _____Кузнецова О. А.

“30” серпня 2021 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Ступінь магістра

Спеціальність 013 Початкова освіта

Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»

Миколаїв – 2021

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Тимченко Алла Анатоліївна, старший викладач кафедри початкової освіти, кандидат педагогічних наук.

Програму схвалено на засіданні кафедри початкової освіти
Протокол від “27” серпня 2021 року № 1
Завідувач кафедри початкової освіти _____ (Якименко С. І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету педагогічної та соціальної освіти
Протокол від “27” серпня 2021 року № 1
Голова навчально-методичної комісії _____(Степанова Т.М.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету
Протокол від “30” серпня 2021 року № 9
Голова навчально-методичної комісії _____ (Кузнецова О. А.)

Анотація (українською мовою)

Ключові слова (українською мовою)

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Соціальна педагогіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 013 Початкова освіта за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта».

Дисципліна спрямована на вивчення студентами теоретичних аспектів соціальної педагогіки як науки, ознайомлення з основними поняттями та категоріями соціальної педагогіки, розкриття сутності та закономірностей соціально-педагогічних явищ, структури соціалізації особистості, соціального виховання особистості в світовій та вітчизняній педагогіці, соціальної профілактики та реабілітації.

Ключові слова: соціальна педагогіка, соціалізація особистості, сімейна політика, соціальне сирітство.

Анотація (англійською мовою)

Ключові слова (англійською мовою)

The program of studying the elective discipline "Social Pedagogy" is compiled in accordance with the educational and professional training program for masters of specialty 013 Primary education under the educational and professional program "Primary Education".

The course is aimed at students studying the theoretical aspects of social pedagogy as a science, acquaintance with the basic concepts and categories of social pedagogy, revealing the essence and patterns of socio-pedagogical phenomena, the structure of socialization, social education in the world and domestic pedagogy, social prevention and rehabilitation.

Key words: social pedagogy, socialization of personality, family policy, social orphanhood

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни **«Соціальна педагогіка»** складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності **013 Початкова освіта** за освітньо-професійною програмою **«Початкова освіта».**

Предметом вивчення навчальної дисципліни є актуальні проблеми педагогіки початкової школи, вимоги до особистісних і професійних якостей вчителя початкових класів та застосування у його роботі сучасних педагогічних технологій.

Міждисциплінарні зв'язки: «Соціальна педагогіка» тісно пов'язана з такими науками, як: загальні основи педагогіки, дидактика, психологія загальна, філософія, вікова психологія, соціологія.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1. 1. *Мета курсу*: вивчення теоретичних аспектів соціальної педагогіки як науки, ознайомлення з основними поняттями та категоріями соціальної педагогіки, набуття загальних та професійних компетентностей, необхідних для ефективної організації практичної соціально-педагогічної діяльності з різними групами населення.

1. 2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

Завдання курсу:

– визначити сутнісні характеристики педагогічних концепцій провідних наукових шкіл в царині соціальної педагогіки, розкрити основні етапи становлення вітчизняної соціальної педагогіки і за кордоном;

– ознайомити студентів з основними категоріями та поняттями соціальної педагогіки, з основними тенденціями розвитку соціальної педагогіки як науки;

– розкрити сутність та закономірності соціально-педагогічних явищ, структуру соціалізації особистості, теорії соціального виховання особистості в світовій та вітчизняній педагогіці, соціальні умови її формування;

– набути уміння самостійного аналізу проблем соціалізації особистості та визначення змісту, форм і методів надання соціальної допомоги різним соціально незахищеним категоріям.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Навички креативного мислення, набуття гнучкого образу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових компетенцій у галузі початкової освіти

ПРН 2. Уміння до імплементації законодавчих та нормативно-правових актів у галузі початкової та вищої освіти

ПРН 7. Уміння приймати управлінські рішення у галузі початкової освіти

ПРН 9. Уміння аналізувати знання про сферу освіти, сутність, зміст і структуру освітніх процесів, володіти системою знань про історію та сучасні тенденції розвитку педагогічних концепцій і предметних методик

ПРН 13. Уміння переносити знання у власний педагогічний досвід; критично аналізувати різні педагогічні теорії навчання та виховання, давати самостійну оцінку різноманітним явищам педагогічної теорії і практики.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

І. Загальнопредметні:

ЗК 1. *Загальнонавчальна.* Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти тощо.

ЗК 2. Інформаційно-аналітична. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків.

ЗК 3. *Дослідницько-праксеологічна.* Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема, в процесі професійно-педагогічної діяльності. Здатність приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно

ЗК-4. *Комунікативна.* Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами. Уміння володіти різновидами стилів мовленнєвого спілкування в ситуаціях запобігання та вреґулювання конфліктів.

ЗК 7. *Міжособистісної взаємодії.* Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, учнями та їхніми батьками; володіння алгоритмами конструктивного вирішення педагогічних конфліктів. Здатність працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності. Здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань.

ЗК-9. Інформаційно-комунікаційна. Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання комунікативних задач у професійній діяльності вчителя початкових класів й у повсякденному житті.

ІІ. Фахові:

ФК 1. *Дослідницька*. Здатність використовувати форми, методи, технології та враховувати принципи науково-педагогічних досліджень, виявляти тенденції розвитку подій та прогнозувати розвиток педагогічних процесів у системі початкової та вищої освіти, а також підвищення професійної майстерності викладача, вчителя.

ФК 2. *Проектувальна*. Здатність і готовність проектувати та застосовувати сучасні педагогічні технології з метою забезпечення оптимальних умов пізнавальної діяльності дітей молодшого шкільного віку, студентів ЗВО, аналізувати та оцінювати різноманітні психолого-педагогічні, методичні фактори, передбачати можливі наслідки їх застосування.

ФК 3. *Організаційна*. Здатність організувати навчально-пізнавальну, виховну діяльність молодших школярів та студентів, організації їх самостійної, пошукової роботи, участь у роботі кафедри, в організації та проведенні семінарів, конференцій, педагогічних читань, виставок, конкурсів, у розробленні навчально-методичних матеріалів щодо покращення якості роботи та професійної майстерності.

ФК.6. *Інформаційна*. Здатність і готовність застосовувати інформаційно-комунікаційні технології, опрацьовувати різні види інформації.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться: 90_ годин / _3 кредити ECTS. ;

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. Соціальна педагогіка як наука, навчальна дисципліна та сфера практичної діяльності
Тема 2. Соціалізація особистості як соціально-педагогічне явище
Тема 3. Соціально-педагогічна діяльність як різновид професійної діяльності.
Тема 4. Особливості соціально-педагогічної професії; етичні вимоги до професійної діяльності соціального педагога
Тема 5. Соціальні інститути суспільства
Тема 6. Сім'я як об'єкт соціально-педагогічної діяльності
Тема 7. Зміст державної сімейної політики та форми соціально-педагогічної роботи з сім'єю
Тема 8. Характеристика явища соціального сирітства в Україні. Форми опікування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування

3. Рекомендована література

Базова

1. Богданова І. М. Соціальна педагогіка : навч. посіб / І. М. Богданова. – К. : Знання, 2011. – 345 с.
2. Капська А. Й. Соціальна робота: навч. посіб. / А. Й. Капська. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 293 с.
3. Звєрєва І. Д. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю в Україні: теорія і практика / І. Д. Звєрєва. – К. : , 2008. – 394 с.
4. Соціальна педагогіка: теорія і технології: Підручник / За ред. І.Д.Звєрєвої — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 316 с.
5. Чубук Р. В. Соціальна педагогіка : [навчальний посібник] / Р. В. Чубук – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. – 348 с.
6. Звєрєва І. Соціальний супровід сімей, що опинились в складних життєвих обставинах : [метод. посіб.] / І. Звєрєва, В. Кузьмінський, Ж. Петрочко. – К. : ДЦССДМ, 2006. – 84 с.
7. Безпалько, О. В. Соціальна педагогіка [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч закл. / О. В. Беспалько. – К. : Центр учбової літ., 2009. – 208 с.
8. Клименюк Ю.М. Обдаровані діти, їх виявлення та діагностика // Проблеми освіти: збірник наукових праць. – Спецвипуск. – Вінниця-Київ, 2015. – С. 46-50.
9. Соціальна педагогіка : підручник. 5-те видання / За ред. проф. А. Й. Капської. – К : Центр учбової літератури, 2011. – 488 с.
10. Єжова Т. Є. Соціальна реабілітація дітей-інвалідів : навч. посіб. / Т. Є. Єжова. — К.: Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. — 284 с.

Допоміжна

1. Соціальна молодіжна політика. Курс лекцій / – К. : Вид-тво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. – 123 с.Карпенко О. Г. Монографія. Професійна підготовка соціальних працівників в умовах університетської освіти: науково-методичний та організаційно-технологічний аспекти / О. Г. Карпенко. – Дрогобич : Коло 2007. – 374 с.
2. Карпенко О. Г. Монографія. Соціально-педагогічна підтримка дітей в історичному контексті / О. Г. Карпенко. - К. : НПУ, 2006. – 159 с.
3. Мустаева Ф. А. Основы социальной педагогіки : учеб. для студентов высших педагогических заведений / Ф. А. Мустафаева. – М. 2002. – 391 с.
4. Овчарова Р. В. Справочная книга социального педагога /Р. В. Овчарова. – М. 2001. – 257 с.
5. Історія соціальної педагогіки та соціальної роботи Поліщук В.А., Янкович О.І. Курс лекцій / ТДПУ, Тернопіль, 2009. - 256 с.
6. Поліщук Ю. Й. Соціально-педагогічна діяльність сучасних громадських молодіжних об’єднань в Україні : [монографія] / Ю. Й. Поліщук ; За ред. Н. Г. Ничкало. – Тернопіль : ТНПУ, 2005. – 432 с.
7. Петрочко Ж. В. Діти в складних життєвих обставинах : соціально-педагогічне забезпечення прав : монографія / Ж. В. Петрочко. – Рівне: видавець О. Зень, 2010. – 368 с.
8. Петрунько О.В. Діти і медіа: соціалізація в агресивному медіа середовищі: Монографія. – Полтава, 2010. – 480 с.
9. Трубавіна І. М. Соціально-педагогічна робота з неблагополучною сім’єю : навч.посіб / І. М. Трубавіна. – К : ДЦССМ, 2002. – 231 с.
10. Соціальна підтримка дітей з обмеженими функціональними можливостями. Методичні рекомендації / Авт.-упорядники Безпалько О.В., Губарева Т. Г. - К., 2002.
11. Соціальна робота з дітьми з особливими потребами: Методичні матеріали для тренера / Підзаг. ред. І.Д. Звєрєвої. - К., 2002.

12. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю з обмеженими функціональними можливостями / За ред. А. Й. Капської. - К., 2003.
13. Технології створення та функціонування прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу/ Авт. кол. Г.М. Бевз, А. Й. Капська, Н.М.Комарова. - К., 2003. 1
14. Технологізація волонтерської роботи в сучасних умовах / За ред. А. Й. Капської. - К., 2001.
15. Робота з сім'ями, які потребують професійної соціально-педагогічної підтримки. Тренінгів курс для спеціалістів соціальної сфери / Авториупорядники: В.Г.Головатий, А.В. Калініна, О.А.Виноградова. За заг. ред. Т.Ф. Алєксєєнко. – К.: Основа-Принт, 2007. – 128 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання:

5. Засоби діагностики успішності навчання: коллоквіум, тестування, самостійні та контрольні роботи, виступи, реферати.